

केंद्र शासन पुरस्कृत योजनांच्या संनियंत्रणासाठी
ग्रामीण विकास मंत्रालय, भारत सरकार यांच्या
मार्गदर्शक सूचनेमधील तरतूदीनुसार राज्य दिशा
समितीची रचना (Formation)करणेबाबत

महाराष्ट्र शासन

ग्राम विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: रादस-२८१८/प्र.क्र.८२/योजना-५

बांधकाम भवन इमारत, तळमजला

२५, मईबान पथ, फोर्ट, मुंबई-४०० ००१

दिनांक: २७ फेब्रुवारी, २०२४.

वाचा -

- १) ग्राम विकास विभाग, शा.नि. क्रमांक: जिग्राप्र-२०१४/प्र.क्र.११२/यो-५, दि.०९ मे, २०१६.
- २) ग्रामीण विकास मंत्रालय, भारत सरकार यांच्या मार्गदर्शक सूचना, सन २०१८.
- ३) ग्रामीण विकास मंत्रालय, भारत सरकार यांच्या मार्गदर्शक सूचना, सन २०२२.
- ४) ग्रामीण विकास मंत्रालय, भारत सरकार यांच्या मार्गदर्शक सूचना, सन २०२३.

प्रस्तावना -

केंद्रीय ग्रामीण विकास मंत्रालयामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या केंद्र पुरस्कृत योजनांच्या अंमलबजावणी, प्रगती व सनियंत्रण यांचा आढावा घेणे तसेच धोरणात्मक बाबींकरिता मार्गदर्शन करण्याकरीता संदर्भ क्र.१ अन्वये राज्यस्तरीय व जिल्हा स्तरीय दक्षता व सनियंत्रण समितीची पुनर्रचना करण्यात आली होती. संदर्भ क्र.२ अन्वये राज्य दक्षता व सनियंत्रण समितीचे राज्य दिशा समितीमध्ये रुपांतर करण्याचे निदेश दिले आहे. त्यासंदर्भात मार्गदर्शक सूचना देण्यात आल्या आहेत. ग्रामीण विकास मंत्रालय, भारत सरकार यांच्या सन २०२२ च्या केंद्र शासनाकडून प्राप्त झालेल्या सुधारीत मार्गदर्शक सूचनांनुसार मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली नव्याने राज्य दिशा समिती गठित करण्याचा प्रस्ताव राज्य शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय-

केंद्रीय ग्रामीण विकास विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या केंद्र पुरस्कृत कार्यक्रमांच्या अंमलबजावणीवर सनियंत्रण ठेवण्याचे काम अधिक परिणामकारकरित्या करता यावे या हेतूने मा. मुख्यमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली जिल्हा दिशा समितीची स्थापना करण्याचे केंद्र शासनाचे धोरण आहे. त्यानुसार संदर्भ क्र. १ नुसार मा. मंत्री (ग्रा.वि.) यांच्या अध्यक्षतेखाली स्थापन केलेली राज्य दक्षता व सनियंत्रण समिती रद्द करण्यात येत आहे. त्याऐवजी आता मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली राज्यस्तरीय दिशा समिती गठित करण्यात येत आहे.

राज्यस्तरीय दिशा समितीची संरचना पुढीलप्रमाणे :-

अ.क्र.	Para no.	पदनाम/नाम	समितीतील पदनाम
१.	३.	मा. मुख्यमंत्री	अध्यक्ष
२.		मा. मंत्री (ग्राम विकास)	सहअध्यक्ष
३.		अ.मु.स./प्र.स./सचिव (ग्राम विकास)	सदस्य सचिव
३(i) नुसार केंद्र शासनाकडून प्राप्त नामनिर्देशित केलेले लोकसभा सदस्य (एकूण ४)			
३(ii) नुसार केंद्र शासनाकडून नामनिर्देशित केलेले राज्यसभा सदस्य (एकूण २)			
३(iii) राज्य शासनाकडून नामनिर्देशित केलेले विधानसभा सदस्य राज्य शासनाकडून विधानसभेचे एकूण ६ नामनिर्देशित सदस्य. यापैकी २ सदस्य विरोधी पक्षाचे (उपलब्ध असल्यास)			
अ.क्र.	३(iv)	राज्य दिशा समितीद्वारे एकूण ६७ योजना/कार्यक्रम यावर देखरेख ठेवण्यात येणार असल्याने सदर ६७ कार्यक्रमांच्या अंमलबजावणीसाठी जबाबदार असलेल्या संबंधित प्रशासनिक विभागाचे सचिव समितीचे सदस्य असतील. खालीलप्रमाणे	
१.		अ.मु.स. /प्र.स./सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.	सदस्य
२.		अ.मु.स. /प्र.स./सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.	सदस्य
३.		अ.मु.स. /प्र.स./सचिव (महसूल), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
४.		अ.मु.स. /प्र.स./सचिव, सहकार विभाग, मंत्रालय, मुंबई.	सदस्य
५		अ.मु.स. /प्र.स./सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई.	सदस्य
६		अ.मु.स. /प्र.स./सचिव, सामाजिक न्याय विभाग, मंत्रालय	सदस्य
७		अ.मु.स. /प्र.स./सचिव, जलसंधारण विभाग. मंत्रालय, मुंबई.	सदस्य
८		अ.मु.स. /प्र.स./सचिव, रोजगार हमी योजना (EGS), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.	सदस्य

९		अ.मु.स. /प्र.स./सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय,	सदस्य
१०		अ.मु.स. /प्र.स./सचिव (वने), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय,	सदस्य
११		अ.मु.स. /प्र.स./सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय	सदस्य
१२		अ.मु.स. /प्र.स./सचिव (ग्रामीण रस्ते), सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय,	सदस्य
१३		अ.मु.स. /प्र.स./सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय	सदस्य
१४		अ.मु.स. /प्र.स./सचिव (पशुसंवर्धन), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.	सदस्य
१५		अ.मु.स. /प्र.स./सचिव (मत्स्यव्यवसाय), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.	सदस्य
१६		अ.मु.स. /प्र.स./सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.	सदस्य
१७		अ.मु.स. /प्र.स./सचिव, महिला व बाल कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.	सदस्य
१८		अ.मु.स. /प्र.स./सचिव, कौशल्य विकास व उद्योजगता विभाग, मंत्रालय, मुंबई.	सदस्य
१९		जमाबंदी आयुक्त व संचालक, भूमी अभिलेख, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.	सदस्य
याशिवाय खालील अधिकारी राज्य दिशा समितीचे सदस्य असतील			
१.	३(v)	चीफ पोष्ट मास्टर जनरल, महाराष्ट्र सर्कल, जी.पी.ओ.बिल्डींग, मुंबई.	सदस्य
२.	३(vi)	निदेशक, संस्थागत वित्त	सदस्य
३.	३(vii)	प्रबंध निदेशक, /अध्यक्ष, अनुसूचित जाती / अनुसूचित जनजाती विकास महामंडळ	सदस्य
४.	३(viii)	प्रबंध निदेशक/अध्यक्ष, महिला विकास महामंडळ	सदस्य

५.	३(ix)	केंद्र शासनाने नामनिर्देशित केलेले खादी व ग्रामोदयोग महामंडळाचे एक प्रतिनिधी (केंद्र शासनाकडून नामनिर्देशित करण्यात येणार असल्याने केंद्र शासनाकडून प्राप्त होणाऱ्या नामनिर्देशनानुसार नियुक्ती करण्यात येईल.)	सदस्य
६.	३(x)	केंद्र शासनाने नामनिर्देशित केलेले खालील संवर्गातील ४ प्रतिनिधी- सामाजिक, शैक्षणिक, सार्वजनिक क्षेत्रामध्ये सामाजिक आर्थिक विकासाबाबत विशेष कौशल्य किंवा अनुभव असलेले उच्च पदस्थ व्यक्ती. संबंधित विभागामध्ये/जिल्ह्यामध्ये सामाजिक आर्थिक विकास क्षेत्रामधील नागरी संस्था/संघटनांमध्ये काम करणारे उच्च पदस्थ व्यक्ती. ज्येष्ठ नागरीक प्रवर्गातील उच्च पदस्थ (सदर प्रतिनिधी केंद्र शासनाकडून नामनिर्देशित करण्यात येणार असल्याने केंद्र शासनाकडून प्राप्त होणाऱ्या नामनिर्देशनानुसार नियुक्ती करण्यात येईल.)	
७.	३(xi)	केंद्र शासनाकडून नामनिर्देशित केलेले ४ अशासकिय सदस्य :- (सदर प्रतिनिधी केंद्र शासनाकडून नामनिर्देशित करण्यात येणार असल्याने केंद्र शासनाकडून प्राप्त होणाऱ्या नामनिर्देशनानुसार नियुक्ती करण्यात येईल)	
८.	३(xii)	राज्य शासनाकडून नामनिर्देशित दोन नामवंत स्वयंसेवी संस्था/समुदाय आधारित संस्थापैकी प्रत्येकी एक प्रतिनिधी (सदर नियुक्ती समितीच्या अध्यक्षांच्या सल्ल्याने, समितीचे सदस्य सचिव करतील)	
९.	३(xiii)	प्रबंध निदेशक, राज्यस्तरीय बँकर समिती, बँक ऑफ महाराष्ट्र, लोकमंगल, १५०१-शिवाजीनगर, पुणे-४. - विशेष निमंत्रक सदस्य असतील.	
१०.	३(xiv)	केंद्रीय ग्रामीण विकास मंत्रालय, भारत सरकार यांचे एक प्रतिनिधी (क्षेत्रीय अधिकारी) सदस्य असतील. (केंद्र शासनाकडून प्राप्त होणाऱ्या नामनिर्देशनानुसार नियुक्ती करण्यात येईल)	

राज्यस्तरीय दिशा समितीची कार्ये :-

१. जिल्हा दिशा समितीमध्ये घेण्यात आलेल्या निर्णयांचे पुनरावलोकन करणे.
२. केंद्र शासनाच्या ग्रामीण विकास मंत्रालयातर्फे राबविल्या जाणाऱ्या सर्व योजनांचे पर्यवेक्षण व सनियंत्रण करणे.
३. योजनांच्या अंमलबजावणीबाबत प्राप्त होणाऱ्या तक्रारीबाबत विचार विनियम करून योग्य त्या उपाय योजना करणे.
४. या योजनेकरिता उपलब्ध केल्या जाणाऱ्या निधीची तरतूद, वितरण, उपाय योजना, शिल्लक रकमा इत्यादीवर नियंत्रण करणे.
५. विविध विकास योजना आणि जमीनविषयक समस्यांचे निराकरण करण्यासंदर्भात राज्य सरकारकडून आवश्यक मंजूरीकरीता विविध प्रकल्पांची वेळोवेळी अंमलबजावणी करण्याच्या अडचणींचे पुनरावलोकन करणे.
६. अपेक्षित परिणामांच्या अहवालात प्रभावी मालमत्ता वितरणाची खात्री करण्यासाठी सर्व काळातील राष्ट्रीय पुढाकारांवर सखोलपणे लक्ष ठेवणे.
७. प्रकल्पांच्या अंमलबजावणीतील अनियमितताबाबत तसेच लाभार्थ्यांची अयोग्य निवड, चुकीच्या नोंदी, निधी अन्यत्र वळविणे इ.बाबतच्या तक्रारीबाबत चौकशी करणे व प्रचलित नियमानुसार योग्य ती कार्यवाही करण्याची शिफारस करणे.
८. विविध योजनांच्या अंतर्गत निवडलेल्या लाभार्थ्यांना थेट निधी वाटप करण्याकरीता आधार क्रमांक बँक खात्याशी जोडण्यासंदर्भात योग्य निर्देश देणे.
९. केंद्रीय योजनेच्या अंमलबजावणीच्या संबंधात केंद्रीय एजन्सींसोबत कार्यवाही करण्याचे मुद्दे लक्ष्यात घेणे.
१०. दिशांतर्गत योजनेशी संबंधित कोणताही मुद्दा ग्रामीण विकास मंत्रालयाला पाठवणे आवश्यक वाटल्यास संबंधित मंत्रालयाशी समन्वय साधून त्या संबंधित समितीला सूचित करेल.
११. अध्यक्षांच्या परवानगीने इतर कोणताही मुद्दा.

राज्यस्तरीय दिशा समितीमध्ये खालील योजना अंतर्भूत आहेत :-

अ.क्र.	केंद्र सरकारच्या विभागाचे नाव व योजना
१.	१.ग्रामीण विकास विभाग १. महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना (MGNREGS) २. दीनदयाल अंत्योदय योजना - राष्ट्रीय ग्रामीण उपजीविका अभियान (NRLM)

	३. दीनदयाल उपाध्याय - ग्रामीण कौशल्य योजना (DDU_GKY) ४. प्रधानमंत्री ग्राम सडक योजना (PMGSY) ५. राष्ट्रीय सामाजिक सहाय्य कार्यक्रम (NSAP) ६. प्रधानमंत्री आवास योजना - ग्रामीण (PMAY-G) ७. श्यामा प्रसाद मुखर्जी रुरबन मिशन (SPMRM) ८. ग्रामीण स्वयंरोजगार प्रशिक्षण संस्था (RSETI) ९. सांसद आदर्श ग्राम योजना (SAGY)
२.	२. कृषी व शेतकरी कल्याण विभाग १०. राष्ट्रीय कृषी विकास योजना (RKVY) ११. परमप्रगत कृषी विकास योजना (PKVY) १२. मृदा आरोग्य पत्रिका (SHC) १३. ई-राष्ट्रीय कृषी बाजार (E-NAM) १४. प्रधानमंत्री फसल विमा योजना (PMFBY) १५. कृषी पायाभूत सुविधा निधी योजना (AIF) १६. कृषी तंत्रज्ञान व्यवस्थापन संस्था योजना (ATMA) १७. कृषी चिकित्सालय आणि कृषी व्यवसाय केंद्र योजना (AC&ABC) १८. किसान कॉल सेंटर (KCC) १९. प्रधानमंत्री कृषी सिंचाई योजना - प्रति थेंब अधिक पीक (PMKSY-PDMC)
३.	३. पंचायत राज मंत्रालय २०. सुधारित तंत्रज्ञानासह गावांची लोकसंख्या आणि मॅपिंगचे सर्वेक्षण (SVAMITVA) २१. राष्ट्रीय ग्राम स्वराज अभियान (RGSA)
४.	४. गृहनिर्माण आणि शहरी व्यवहार मंत्रालय २२. अटल नवीकरण व शहरी परिवर्तन योजना २.० (AMRUT २.०) २३. प्रधानमंत्री आवास योजना (सर्वासाठी घरे-शहरी) २४. स्वच्छ भारत मिशन - शहरी (SBM-U) २५. स्मार्ट सिटी मिशन
५.	५. जल संसाधन, नदी विकास आणि गंगा पुनरुज्जीवन मंत्रालय २६. कमांड एरिया डेव्हलपमेंट आणि वॉटर मॅनेजमेंट प्रोग्राम (CADWM) २७. त्वरित सिंचन लाभ कार्यक्रम (AIBP) २८. जलस्रोतांची दुरुस्ती, नूतनीकरण आणि जीर्णोद्धार (WBS चे RRR) २९. पृष्ठभाग लघु सिंचन (SMI)

६.	६. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय विभाग ३०. राष्ट्रीय पशु रोग नियंत्रण कार्यक्रम (NADCP) ३१. राष्ट्रीय कृत्रिम गर्भधारणा कार्यक्रम (NIAIP) ३२. राष्ट्रीय पशुधन अभियान (NLM) ३३. राष्ट्रीय गोकुळ मिशन (RGM) ३४. राष्ट्रीय दुग्धविकास कार्यक्रम (NPDD)
७.	७. महिला आणि बाल विकास मंत्रालय ३५. एकात्मिक बाल विकास योजना (ICDS) ३६. मुलांची सुरक्षा आणि संरक्षण योजना ३७. बेटी बचाओ बेटी पढाओ (BBBP) ३८. प्रधानमंत्री मातृवंदना योजना (PMMVY) ३९. महिलांची सुरक्षा आणि संरक्षण योजना
८.	८. आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्रालय ४०. राष्ट्रीय आरोग्य अभियान (NHM) ४१. राष्ट्रीय क्षयरोग निर्मूलन कार्यक्रम (NTEP)
९.	९. पेयजल व स्वच्छता विभाग ४२. स्वच्छ भारत मिशन - ग्रामीण १.० (SBM-G १.०) ४३. स्वच्छ भारत मिशन - ग्रामीण २.० (SBM-G २.०) ४४. जल जीवन मिशन (JJM)
१०.	१०. जमीन आणि संसाधन विभाग ४५. डिजिटल इंडिया भूमी अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रम (DILRMP) ४६. प्रधान मंत्री कृषी सिंचन योजना (PMKSY) एकात्मिक पाणलोट व्यवस्थापन प्रोग्राम २.० (I WMP २.०)
११.	११. शिक्षण मंत्रालय विभाग ४७. प्रधानमंत्री पोषण शक्ती निर्माण - PM POSHAN (Mid-Day Meal Scheme) ४८. समग्र शिक्षा
१२.	१२. पेट्रोलियम आणि नैसर्गिक वायू मंत्रालय ४९. प्रधानमंत्री उज्ज्वला योजना २.० (PMUY २.०)
१३.	१३. कौशल्य विकास आणि उद्योजकता मंत्रालय ५०. प्रधान मंत्री कौशल विकास योजना (PMKVY)
१४.	१४. रस्ते वाहतूक आणि महामार्ग मंत्रालय. ५१. पायाभूत सुविधांशी संबंधित कार्यक्रम जसे महामार्ग: परिवहन

१५.	१५. खाणकाम मंत्रालय ५२. प्रधानमंत्री खनीज क्षेत्र कल्याण योजना (PMKKKY)
१६.	१६. सामाजिक न्याय आणि अधिकारिता विभाग ५३. प्रधानमंत्री आदर्श ग्राम योजना (PMAGY)
१७.	१७. अपंग व्यक्तींचे सक्षमीकरण विभाग ५४. सुगम्य भारत अभियान-सुगमता भारत अभियान (AIC) ५५. विशिष्ट दिव्यांग ओळखपत्र (UDID)
१८.	१८. लघु आणि मध्यम उद्योग मंत्रालय (MSME) ५६. पंतप्रधान रोजगार सृजन कार्यक्रम (PMEGP)
१९.	१९. सांख्यिकी आणि कार्यक्रम अंमलबजावणी मंत्रालय ५७. संसद सदस्य स्थानिक क्षेत्र विकास योजना (MPLADS)
२०.	२०. जहाजराणी मंत्रालय ५८. पायाभूत सुविधांशी संबंधित कार्यक्रम जसे जलमार्ग: जलमार्ग विकास प्रकल्प (JMVP)
२१.	२१. इलेक्ट्रॉनिक्स आणि माहिती तंत्रज्ञान मंत्रालय (MeitY) ५९. डिजिटल इंडिया - सार्वजनिक इंटरनेट प्रवेश कार्यक्रम - प्रत्येक ग्रामपंचायत मध्ये (CSC) सामायिक सेवा केंद्र प्रदान करणे ६०. प्रधान मंत्री ग्रामीण डिजिटल साक्षरता अभियान (PMGDISHA)
२२.	२२. अन्न आणि सार्वजनिक वितरण विभाग ६१. राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायद्याची अंमलबजावणी (NFSA)
२३.	२३. अल्पसंख्याक कार्य मंत्रालय ६२. मॅट्रिकपूर्व शिष्यवृत्ती ६३. मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती ६४. MCM शिष्यवृत्ती
२४.	२४. युवा व्यवहार आणि क्रीडा मंत्रालय ६५. खेलो इंडिया
२५.	२५. वस्त्रोद्योग मंत्रालय ६६. समर्थ योजना
२६.	२६. कामगार आणि रोजगार मंत्रालय ६७. ई-श्रम पोर्टल

बैठकीची संख्या :-

मा.खासदार व मा.आमदार यांच्यासह सर्व सदस्यांना बैठकीची पुरेशी पूर्व सूचना दिल्यानंतर राज्य दिशा समितीची बैठक प्रत्येक सहामाहीमध्ये किमान एकवेळेस आयोजित करणे आवश्यक राहिल. तसेच समितीचे सर्व सदस्य नामनिर्देशित केले नसतील तरी समितीची बैठक आयोजित करता येईल. बैठकीची सूचना १० दिवस अगोदर देण्यात यावी.

अध्यक्ष गैरहजर असल्यास सह-अध्यक्ष हे बैठकीचे अध्यक्षपद भूषवतील. अध्यक्ष तसेच सह-अध्यक्ष उपस्थित नसल्यास बैठकीत उपस्थित सदस्यांमधून सर्व संमतीने अध्यक्षांची निवड करता येईल. सदर समितीची बैठक आयोजित करण्याची वैयक्तिक जबाबदारी सदस्य सचिव यांची राहिल.

विषयसूची, बैठकीचे वेळापत्रक, उपस्थित मुदयांवरील कार्यवाहीबाबत, समन्वयन कार्यपद्धती, राज्य व जिल्हा दक्षता सनियंत्रण समितीच्या बैठकीसाठीचा खर्च या बाबीसंदर्भात केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार कार्यवाही करण्यात यावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक क्रमांक २०२४०२२७१६०९३७५४२० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वि.गो.चांदेकर)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १.मा.राज्यपाल यांचे सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मलबार हिल, मुंबई.
- २.मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ३.मा.मंत्री (ग्रामविकास), महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ४.मा.मंत्री (महसूल), महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ५.मा.मंत्री (जलसंधारण), महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ६.मा.मंत्री (पाणीपुरवठा व स्वच्छता), महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२.

- ७.मा.मंत्री (सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य), महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ८.मा.राज्यमंत्री (ग्रामविकास), महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ९.मा.राज्यमंत्री (सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य), महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- १०.मा.राज्यमंत्री (महसूल), महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ११.मा.राज्यमंत्री (जलसंधारण), महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- १२.मा.राज्यमंत्री (पाणीपुरवठा व स्वच्छता), महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- १३.सर्व जिल्ह्यातील मा.संसद सदस्य, महाराष्ट्र राज्य.
- १४.सर्व जिल्ह्यातील मा.विधानमंडळ सदस्य, महाराष्ट्र राज्य.
- १५.मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- १६.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय,
- १७.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सामाजिक न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १८.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मृद व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १९.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, रोहगार हमी योजना, मंत्रालय, मुंबई.
- २०.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २१.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव(महसूल), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २२.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २३.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २४.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव (वने), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २५.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २६.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, रोजगार व स्वयंरोजगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २७.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव (ग्रामीण रस्ते), सार्व. बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २८.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २९.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव (पशुसंवर्धन), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ३०.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव (मत्स्यव्यवसाय), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ३१.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ३२.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सहकार विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ३३.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, महिला व बाल कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ३४.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, कौशल्य, विकास व उदयोजगता विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ३५.सचिव, केंद्रीय ग्रामीण विकास मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली.

- ३६.मुख्य पोष्ट मास्टर जनरल, महाराष्ट्र सर्कल, जीपीओ बिल्डिंग, मुंबई.
- ३७.निदेशक, संस्थागत वित्त.
- ३८.प्रबंध निदेश/अध्यक्ष, अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती विकास महामंडळ.
- ३९.प्रबंध निदेश/अध्यक्ष, महिला विकास महामंडळ.
- ४०.संचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
- ४१.उप सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ४२.महालेखापाल, (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र १ / २, मुंबई/नागपूर.
- ४३.महालेखापाल, (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १ / २, मुंबई/नागपूर.
- ४४.संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.
- ४५.संचालक, लेखा व कोषागारे संचालनालय, मुंबई.
- ४६.विभागीय आयुक्त, आयुक्त कार्यालये (सर्व).
- ४७.जिल्हाधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालये (सर्व).
- ४८.मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व).
- ४९.उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व).
- ५०.प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा (सर्व).
- ५१.ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई (सर्व कार्यासने).
- ५२.निवड नस्ती (कार्यासन-योजना-५)